

**Gemeentebestuur van Pekela
Raadsvoorstel - Adviesnota**

Numer:	2021R0093 agendapunt 9
Datum voorstel:	23-11-2021
Raadsvergadering d.d.:	15-12-2021
Portefeuillehouder:	Wethouder J. van Mannekes
Team:	Fysiek
Onderwerp:	Vervangen en saneren bruggen en beschoeiing Pekelerhoofddeep

Voorstel

1. Het Pekelerhoofddeep bevaarbaar te houden
2. Het totaal aantal bruggen in het Pekelerhoofddeep op termijn terug te brengen naar circa 13 stuks
3. In te stemmen met de planvoorbereiding voor vervanging van +/- 16 km beschoeiingen
4. Het benodigde investeringskrediet van totaal € 14,7 miljoen daarvoor beschikbaar te stellen en daaruit voortvloeiende kapitaallasten (rente en afschrijving over 60 jaar) te dekken vanuit de al in de begroting 2022 opgenomen stelpost onder programma 10.
5. De begroting 2022 meerjarig aan te passen zodat de stelpost van € 450.000 onder programma 10 wordt toegevoegd aan het budget onder programma 3 Verkeer en vervoer voor de onderhoudskosten en kapitaallasten van de bruggen en beschoeiingen.
6. Het restant van de incidentele middelen voor de bruggen in 2021 ad € 408.000 via resultaatbestemming bij de jaarrekening over te hevelen naar 2022, zodat deze middelen ingezet kunnen worden voor de planvoorbereiding en verdere uitvoering in 2022.

Inleiding

Op 2 november 2021 hebben wij u in een besloten informatieve raadsvergadering aan de hand van een presentatie (bijlage 1) nader geïnformeerd over de kwaliteit van de bruggen en de beschoeiing in het Pekelerhoofddeep. De directe aanleiding is dat een aantal bruggen niet meer bediend kan worden vanwege de veiligheid. Hierdoor is er geen recreatievaart meer mogelijk. De tekortkomingen bij de bruggen varieert van een slecht dek (tijdelijk hersteld met staalplaten) tot een gebroken as, defecte elektronica of ontbrekende ballastblokken. Bij de instandhoudingsinspectie, die wij u vertrouwelijk hebben toegezonden, zijn nog meer gebreken bij de bruggen aan het licht gekomen.

Er is de afgelopen jaren gewerkt aan het beheer en onderhoud van bruggen op basis van het meest urgente en noodzakelijke door bezuinigingen zonder de kijk naar de toekomst. Daar komt bij dat de bruggen een levensduur hebben van ongeveer 40 jaar. Deze is nu bereikt. Door de ontstane situatie rondom de bruggen, te omschrijven als een calamiteit, is besloten met een integrale blik een visie op de toekomstige bevaarbaarheid op het Pekelerhoofddeep te ontwikkelen.

Uit de instandhoudingsinspectie is naar voren gekomen dat het onderhouden en vernieuwen van alle bruggen, en de situatie houden zoals het is, niet doelmatig is. Of te wel een voor de gemeente Pekela een kostbare aangelegenheid.

In de besloten informatieve raadsvergadering zijn een aantal scenario's gepresenteerd. Met het uitgangspunt het bevaarbaar houden van het Pekelerhoofddiep voor de huidige recreatievaart. Het scenario met een forse vermindering van het aantal bruggen heeft wat ons betreft de voorkeur (scenario 5).

Beoogd effect

Het in stand houden van het Pekelerhoofddiep als recreatievaarroute op een duurzame en betaalbare wijze. Waarbij de bruggen en beschoeiingen in een goede staat van onderhoud zijn.

Argumenten

1.1 Het Pekelerhoofddiep is een BRTN route en maakt onderdeel uit van het regionale vaarnetwerk

De Basisvisie Recreatietoervaart 2015-2020 met de bijbehorende BRTN kaart is het landelijk beleidskader opgesteld in opdracht van provincies en het ministerie van I&M. Hierin zijn bestuurlijke afspraken gemaakt voor de landelijke, regionale en lokale besluitvorming en investeringen die bijdragen aan het behoud, beheer en verdere ontwikkeling van een aantrekkelijk, samenhangend en bevaarbaar landelijk basistoervaartnet. De BRTN is daarbij tevens een kader voor samenwerking tussen provincies, Rijk, andere overheden en de waterrecreatiesector. De bestuurlijke afspraken en de Basisvisie met de classificatie van BRTN-vaarwegen vormen daarmee de basis voor een duurzame en betekenisvolle (regionale) ontwikkeling van waterrecreatie en economie. Het Pekelerhoofddiep heeft binnen de BRTN de classificatie van DM-route wat betekent dat er een minimale doorvaarthoogte dient te zijn van 2,60m. Om hieraan te voldoen dienen de bruggen in het Pekelahoofddiep beweegbaar te zijn.

1.2 Een bevaarbaar Pekelerhoofddiep is van toegevoegde waarde voor Pekela

Het Pekelerhoofddiep vormt de centrale blauwe as van de gemeente. Deze hoofdstructuur met aansluitend de dorpen en groenstructuur zijn kenmerkend voor het veenkoloniale landschap. En de bruggen, met zo nu en dan een kruiser of bootje, dragen bij aan dit karakteristieke beeld van Pekela. In combinatie met de monumentale gebouwen aan de oevers, met onder andere het Kapiteinshuis, maakt het aantrekkelijker als "heritage" vaarroute. Het Pekelerhoofddiep vormt het DNA van de gemeente en heeft daarbij ook zeker een toeristische aantrekkingskracht, zowel vanaf het water als het land.

2.1. Alle bestaande bruggen over het Pekelerhoofddiep beweegbaar te houden is te duur.

De instandhoudingsinspectie heeft inzicht gegeven in de staat van onderhoud van alle bruggen van de gemeente Pekela en heeft daarbij tevens inzicht gegeven in de benodigde middelen om de bruggen te herstellen en/of te vernieuwen. De conclusie is dat het beweegbaar houden van alle bruggen in het Pekelerhoofddiep aanzienlijk op de begroting van de gemeente drukt. Om de kosten te drukken heeft er een verkenning plaatsgevonden naar de wijze waarop de verbinding tussen de twee oevers van het Pekelerhoofddiep zou kunnen plaatsvinden. Dit is een conceptuele verkenning geweest om inzicht te krijgen in de effecten, zowel fysiek als financieel. Daarbij is, tevens vanuit het oogpunt van de bevaarbaarheid, de beschoeiing meegenomen. De

verkenning laat zich samenvatten in onderstaande tabel uit de presentatie van 2 november 2021.

Wijze van doorvaart	Opmerking	Totale investering	Lasten / jaar*
Beschoeiing (16,5 km)	Kunststof	€4,95 mln	€ 132.000,-
1 Vervanging alle bruggen door duikers	0,80 m	€ 3,40mln	€ 129.000,-
2 Vervanging alle bruggen door betonbruggen	1,20 – 1,40 m	€ 9,35mln	€ 295.000,-
3 Vervanging bruggen door: - betonbrug vast (25) - beweegbaar (9)	1,20 – 1,40 m	€ 10,79mln	€ 357.000,-
4 Bestaande situatie handhaven onderhouden en vervangen	Als bestaand	€ 18,00mln	€ 731.000,-
5 In stand houden 10 / 13 beweegbare bruggen & saneren 24 / 21 bruggen	Als bestaand	€ 8,35mln / € 9,75mln	€ 306.000,- / € 357.000,-

De conclusie is dat voor het bevaarbaar houden van het Pekelerhoofddiep duikers of vaste bruggen niet tot de gewenste bevaarbaarheid leidt. En gebleken is dat het in stand houden van alle bestaande bruggen kostbaar is. Door het aantal bruggen fors te verminderen tot circa 13 bruggen, wordt het financieel mogelijk om het Pekelerhoofddiep bevaarbaar te houden, en de bruggen die blijven beweegbaar te houden en goed beheren en onderhouden.

2.2. Het is van belang om bruggen met een belangrijke verkeersfunctie in stand te houden

Vanzelfsprekend is een goede verbinding tussen beide zijden van het Pekelerhoofddiep van belang. Vanuit het oogpunt van economische bedrijvigheid en vanuit het oogpunt van beleving en sociale cohesie. Het ligt daarbij voor de hand om de bruggen die verkeerstechnisch van belang zijn en in hoofdroutes liggen te handhaven. Dit zijn de volgende 8 bruggen: Blijhamsterbrug, Freebrug, Unionbrug (monument), Wedderklap, Ericabrug, Koenemansbrug, Onstwedderklap en Ommelanderklap. Welke bruggen daarnaast in stand worden gehouden, wordt nog nader bepaald. Bij het plan voor de sanering van bruggen wordt het onderliggend wegennet meegenomen. Ten alle tijden wordt gezorgd voor een goede bereikbaarheid van het nabij gelegen gebied en daar waar nodig worden aanpassingen, zoals eventuele verbreding van de wegen, meegenomen.

2.3. De optie om op nieuwe locaties bruggen te realiseren wordt meegenomen in het proces

Bij de planvorming voor het komen tot circa 13 bruggen is het de bedoeling om bruggen te saneren. Het is daarbij ook mogelijk een nieuwe brug ergens op een nieuwe goed bereikbare locatie tussen de te saneren bruggen te plaatsen om zo de bereikbaarheid zo optimaal mogelijk te houden. Door nieuwe bruggen op wat meer logische plekken over het Pekelerhoofddiep te realiseren kunnen we mogelijk meerdere bruggen saneren. Zoals bij voorgaand punt aangegeven, geven we dan ook aandacht aan de wegen aan landszijde (oostelijke oever) van het Pekelerhoofddiep om deze indien nodig te verbeteren en aanleggen.

2.4. In overleg met omwonenden en gebruikers van de bruggen willen we de juiste keuzes maken

Door in overleg te gaan met bewoners en gebruikers van een brug kunnen we de verschillende belangen goed afwegen. Dat we hierbij moeilijke keuzes moeten, maken en niet elke wens kunnen honoreren is duidelijk. De beoogde aanpak is om het Pekelhoofddiep in een aantal (circa 3) vakken in te delen en met de bewoners in de invloedssfeer van deze vakken in gesprek te gaan.

2.5. Minder bruggen maken de recreatievaart aantrekkelijker

Door het grote aantal bruggen en de beperkte bedieningstijden is het huidig gebruik door de recreatievaart met circa 150 vaarbewegingen (2019) beperkt. Tevens wordt er in deze situatie vanuit praktisch oogpunt in konvooi over het Pekelerhoofddiep gevaren. Met het verminderen van het aantal bruggen kan de vaarroute een stuk aantrekkelijker gemaakt worden.

2.6. Het komen tot een situatie met circa 13 bruggen is een langdurig proces

	Wijze van behoud doorvaart	Doorvaarthoogte
5	In stand houden 10 / 13 beweegbare bruggen & saneren 24 / 21 bruggen	Als bestaand
Kenmerk		
<ul style="list-style-type: none"> ▫ Deel van de bruggen blijft, krijgt groot onderhoud, wordt vervangen ▫ Deel van de bruggen vervalt (op termijn na einde levensduur) ▫ Relatief hoge investering voor vervanging en (achterstallig) onderhoud ▫ Relatief hoge onderhoudslasten ▫ Huidige vaarroute en deel van het huidige beeld blijft bestaan ▫ Mate van bereikbaarheid wijzigt ▫ Deel omliggende wegennet dient te worden opgewaarderd		

Om te komen tot een goed in stand te houden vaarroute over het Pekelerhoofddiep worden een aantal trajecten gelijktijdig doorlopen. Voor de bruggen die logischerwijs blijven wordt er een technisch plan uitgewerkt. Hierin worden de bruggen die op korte termijn hersteld dienen te worden in één contract opgenomen en aanbesteed. Hiermee wordt efficiëntie beoogd zowel vanuit het oogpunt van inzet, doorlooptijd als kosten. De verwachting is dat het niet bevaarbaar kunnen zijn van het Pekelerhoofddiep op deze wijze zo kort mogelijk gehouden kan worden. De inschatting is dat het Pekelerhoofddiep hiermee in het vaarseizoen van 2024 weer gebruikt kan worden. In het proces om te komen tot de circa 13 bruggen is het uitgangspunt dat bruggen die het einde van hun levensduur benaderen niet meer worden onderhouden, en aan het einde van hun levensduur worden gesaneerd.

3.1. De beschoeiing is grotendeels aan het einde van de levensduur en verkeerd in slechte staat

Er zijn al gedeelten van de oevers weggezakt in het Pekelerhoofddiep. Om meer schade en kosten te voorkomen is vervanging noodzakelijk.

3.2. Grootschalige vervanging biedt schaalvoordelen

Door grootschalige vervangen kunnen aannemers aaneengesloten en in één werkgang doorwerken. Qua benodigd materiaal biedt dat mogelijkheden als kwantumkorting.

3.3. De beschoeiing is dan voor heropening van het Pekelerhoofddiep vervangen

Door nu beschoeiing te gaan vervangen hinderen wij de scheepvaart niet en hindert de scheepvaart de vervanging niet.

Kanttekeningen

1.1 Het aantal vaarbewegingen door het Pekelerhoofddiep is (nu nog) beperkt

Wij verwachten dat door de voorgestelde maatregelen het Pekelerhoofddiep een aantrekkelijker vaarroute wordt.

1.2 Het kunnen bevaren van het Pekelerhoofddiep is mede afhankelijk van omliggende gemeenten

Het Pekelerhoofddiep is uitsluitend via wateren in andere gemeenten te bereiken. Als daar (langdurige) stremmingen ontstaan kan er in Pekela ook niet gevaren worden. Vanuit de gemeente blijft er afstemming met de partners in het gebied, de provincie, het waterschap en omliggende gemeenten.

2.1 De vaarroute blijft voorlopig gestremd

Wij proberen deze stremming zo spoedig mogelijk op te heffen maar het kan zijn dat de vaarweg de komende jaren, vanwege het onderhoud dat moet worden uitgevoerd, gestremd blijft.

Financiën

Kosten

Voor de vervanging van de bruggen zijn de geraamde kosten € 9,75 miljoen en voor de vervanging van de beschoeiing € 4,95 miljoen. Het totaal van het benodigde investeringskrediet bedraagt daarmee € 14,7 miljoen excl. BTW (de BTW kan volledig worden gecompenseerd).

De realisatie is naar verwachting in 2022 tot en met 2024. De kapitaallasten bedragen bij 60 jaar afschrijving en 1% rente middels projectfinanciering in totaal € 392.000. De kapitaallasten starten in het jaar na afronding van elk onderdeel.

Baten

Het in stand houden van de bevaarbaarheid van het Pekelerhoofddiep heeft, mede in het kader van de Basisvisie Recreatietoervaart, een sterk regionaal belang. En met het gegeven dat de gemeente een zeer hoge brug-dichtheid kent zal er gezocht worden naar middelen, subsidie, bijdragen van derden.

Dekking

In de begroting 2022 is rekening gehouden met € 350.000 extra structurele lasten en er was al rekening gehouden met € 100.000 extra kapitaallasten op basis van het besluit in november 2020. Door het totaal van € 450.000 nu functioneel te ramen bij het budget voor onderhoud en kapitaallasten van de bruggen en beschoeiingen is er voldoende dekking voor de verwachte extra structurele kosten.

Op basis van het besluit in november 2020 voor de aanpak van de bruggen is € 60.000 incidenteel budget opgenomen in de begroting 2022. Dit is voldoende voor de kosten van de planvoorbereiding.

In de begroting 2021 zit € 408.000 incidenteel budget voor het onderhoud aan de bruggen. Vanuit dit budget is de instandhoudingsinspectie bekostigd. Door het restant van ca. € 360.000 via resultaatbestemming bij de jaarrekening 2021 over te hevelen naar 2022, kunnen deze middelen in 2022 ingezet worden voor de verdere voorbereiding en uitvoering van het plan.

Uitvoering:

De uitvoering wordt gefaseerd over meerdere jaren en wordt uitgevoerd in goed overleg met de ketenpartners en omwonenden. Vanzelfsprekend brengen wij uw als Raad regelmatig op de hoogte van de voortgang van het project.

Communicatie:

De uitvoering vergt goede communicatie. Middels een strategisch communicatieplan wordt de huidige situatie en de toekomstige situatie geanalyseerd (een maatschappelijke impact analyse). Per brug worden de belanghebbenden in kaart gebracht en wordt er bij voorkeur persoonlijk met hen gecommuniceerd. Daarnaast volgt er algemene communicatie om iedereen in Pekela op de hoogte te brengen van de uitvoering van het project. Dat gebeurt middels de bestaande middelen zoals website, social media en het streekblad.

burgemeester en wethouders van Pekela,

burgemeester,

secretaris,

de heer J. Kuin

de heer J. van der Woude

Nummer: 2021R0093 agendapunt 9

De raad der gemeente Pekela
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 23-11-2021

besluit

1. Het Pekelerhoofddiep bevaarbaar te houden
2. Het totaal aantal bruggen in het Pekelerhoofddiep op termijn terug te brengen naar circa 13 stuks
3. In te stemmen met de planvoorbereiding voor vervanging van +/- 16 km beschoeiingen
4. Het benodigde investeringskrediet van totaal € 14,7 miljoen daarvoor beschikbaar te stellen en daaruit voortvloeiende kapitaallasten (rente en afschrijving over 60 jaar) te dekken vanuit de al in de begroting 2022 opgenomen stelpost onder programma 10.
5. De begroting 2022 meerjarig aan te passen zodat de stelpost van € 450.000 onder programma 10 wordt toegevoegd aan het budget onder programma 3 Verkeer en vervoer voor de onderhoudskosten en kapitaallasten van de bruggen en beschoeiingen.
6. Het restant van de incidentele middelen voor de bruggen in 2021 ad € 408.000 via resultaatbestemming bij de jaarrekening over te hevelen naar 2022, zodat deze middelen ingezet kunnen worden voor de planvoorbereiding en verdere uitvoering in 2022.

Besloten in de openbare vergadering van 15-12-2021

De raad voornoemd,

Voorzitter,

de heer J. Kuin

Griffier,

mevrouw S. Kromkamp